

Enhed
Familier

Sagsnr.
2018 - 144

Doknr.
645963

Dato
22-01-2019

Kommenteret høringsnotat

over

Lov om ændring af adoptionsloven, lov om social service og forskellige andre love (Kontinuitet og enkle forløb for børn der adopteres uden samtykke)

1. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 23. oktober 2018 til den 21. november 2018 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Aalborg Universitet (Juridisk Institut), Aarhus Universitet (Juridisk Institut), Adoption & Samfund, Adoptionsnævnet, Adoptionspolitisk Forum, Adoptions-trekanten, Advokatrådet, Akademikernes Centralorganisation (AC), Ankestyrelsen, Arbejdsløshedskassen ASE, Arbejdsmarkedets Tillægspension (ATP), Business Danmark, Byretterne, Børn og Familier, Børne- og Kulturchefforeningen, Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Børns Vilkår, Centralorganisationernes Fællesudvalg (CFU), Dansk Arbejdsgiverforening (DA), Dansk Artistforbund, Dansk Erhverv, Dansk Handicapforbund, Dansk Industri (DI), Dansk Journalistforbund (DJ), Dansk Kvindesamfund, Dansk Psykolog Forening, Dansk Skuespillerforbund, Dansk Socialrådgiverforening, Danske A-kasser, Danske Advokater, Danske Familieadvokater, Danske Handicaporganisationer, Danske Regioner, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Det Centrale Handicapråd, Det Ethiske Råd, Det Faglige Hus, Det grønlandske Departement for Sociale Anliggender og Justitsvæsenet, DIA – Danish International Adoption, Digitaliseringsstyrelsen, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolenes Tjenestemandforening, Domstolsstyrelsen, Familieplejen i Danmark, Finanssektorens Arbejdsgiverforening (FA), FOA - Fag og Arbejde, Foreningen af Advokater og Advokatfuldmægtige, Foreningen af Danske Døgninstitutioner, Foreningen af social-, sundheds- og arbejdsmarkedschefer i Danmark (FSD), Foreningen af DJØF'ere i Statsforvaltningen, Forhandlingsfællesskabet, Frie Funktionærer, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd (FTF), Gartneri-, Land- og Skovbrugets Arbejdsgivere (GLS-A), Håndværksrådet, Ingeniørforeningen (IDA), Institut for Menneskerettigheder, KL, Koreaklubben, Københavns Universitet (Det Juridiske Fakultet), Kristelig Arbejdsgiverforening (KA), Kristelig Fagbevægelse (KRIFA), Kvinderådet, KVINFO, Landsforeningen Spædbarnsdød, Landsorganisationen af Sociale Tilbud (LOS), Landsforeningen BOPAM, Landsorganisationen i Danmark (LO), Lederne, Mødrehjælpen, Plejefamiliernes Landsforening, Producentforeningen, Red Barnet Danmark, Retssikkerhedsfonden, Rigsombudsmanden i Grønland, Røde Kors, Rådet for Socialt Udsatte, Selveje Danmark, Socialpædagogerne, Statsforvaltningen, Sundhedskartellet, Syddansk Universitet (Juridisk Institut), TABUKA, Tænkertanken Adoption, Udbetaling Danmark, Unicef Danmark, Vestre Landsret, VISO og Østre Landsret.

Børne- og Socialministeriet har modtaget høringssvar fra følgende:

Adoption & Samfund, Adoptionsnævnet, Adoptionspolitisk Forum, Advokatrådet, Ankestyrelsen, Byretterne, Børne- og Kulturchefforeningen, Børnerådet, Dansk Arbejdsgiverforening (DA), Dansk Socialrådgiverforening, Danske A-kasser, Danske Handicaporganisationer, Danske Regioner, Datatilsynet, Det grønlandske Departement for Sociale Anliggender og Justitsvæsenet, Foreningen af social-, sundheds- og arbejdsmarkedschefer i Danmark (FSD), Forhandlingsfællesskabet, Institut for Menneskerettigheder, KL, Landsorganisationen af Sociale Tilbud (LOS), Lederne, Rigsombudsmanden i Grønland, Rådet for Socialt Udsatte, Socialpædagogerne, Statsforvaltningen, Vestre Landsret, og Østre Landsret.

Børne- og Socialministeriet har desuden modtaget hørings svar fra følgende, som ikke er opført på høringslisten:

Politiforbundet og en anonym adoptivfamilie.

Nedenfor er gengivet de væsentligste punkter i de modtagne hørings svar.

2. Hørings svarene

Dansk Arbejdsgiverforeningen, Danske A-kasser, Danske Regioner, Det grønlandske Departement for Sociale Anliggender og Justitsvæsenet, Forhandlingsfællesskabet, Lederne, Landsorganisationen af Sociale Tilbud (LOS), Politiforbundet, Rigsombudsmanden i Grønland, Rådet for Socialt Udsatte og Statsforvaltningen har ingen bemærkninger til lovforslaget.

Byretterne, Vestre Landsret og Østre Landsret har ikke ønsket at udtale sig om lovforslaget.

2.1. Flytning af afgørelseskompetencen i sager om adoption uden samtykke

Adoption og Samfund, Advokatrådet, Børnerådet, Dansk Socialrådgiverforening, FSD og KL er positive over for den foreslåede flytning af afgørelseskompetencen til Ankestyrelsen.

Adoptionspolitisk Forum finder, at afgørelser om adoption uden samtykke skal træffes af domstolene ikke ved administrative afgørelser.

Børne- og Kulturchefforeningen kan tilslutte sig forslaget om, at kompetencen om børn, der adopteres uden samtykke, overgår til kommunens børn og unge-udvalg.

Danske Handicaporganisationer mener ikke, at den foreslåede ændring svækker retssikkerheden, da muligheden for at indbringe den administrative afgørelse for domstolene er uændret. Danske Handicaporganisationer finder det afgørende, at Ankestyrelsen har den nødvendige viden om forældre med handicap og finder, at den børnesagkyndige skal have viden om handicap. Danske Handicaporganisationer opfordrer til, at ændringen evalueres om tre år.

Børne- og Socialministeriets bemærkninger

Ministeriet skal til bemærkningen fra Adoptionspolitisk Forum understrege, at lovforslaget ikke ændrer ved muligheden for at indbringe sagen for domstolene. Efter § 11, stk. 3, i adoptionsloven kan den administrative afgørelse indbringes for domstolene. Efter § 475 c, stk. 2, i retsplejeloven får parterne i sagen beskikket en advokat.

Ministeriet skal til bemærkningen fra Børne- og Kulturchefforeningen understrege, at lovforslaget ikke indeholder forslag om overførsel af afgørelseskompetence til de kommunale børn og unge-udvalg.

Ministeriet skal til bemærkningen fra Danske Handicaporganisationer bemærke, at Ankestyrelsen findes at have de nødvendige kompetencer, herunder den nødvendige handicapfaglige viden, til at træffe afgørelse i sager om adoption uden samtykke. Ankestyrelsen er således generelt klagemyndighed for kommunernes afgørelser efter serviceloven, herunder afgørelser om støtte til personer med handicap.

2.2. Flytning af kompetencen til at beskikke advokater i sager om adoption uden samtykke

Adoption og Samfund, Advokatrådet, Dansk Socialrådgiverforening og FSD er positive over for den foreslåede flytning af opgaven med beskikkelse af advokater for parterne til kommunerne.

Advokatrådet finder dog, at ordlyden af den foreslåede bestemmelse er uheldig og foreslår en alternativ formulering, således at det fremgår klart af bestemmelsen, at der beskikkes en advokat for parterne.

KL undrer sig over forslaget, da kommunerne ikke har afgørelseskompetencen i sager om adoption uden samtykke.

Børne- og Socialministeriets bemærkninger

Ministeriet har ændret lovforslagets bestemmelse vedrørende beskikkelse af advokater for parterne i overensstemmelse med forslaget fra Advokatrådet.

Ministeriet skal til bemærkningen fra KL bemærke, at kompetencen til at beskikke advokat for parterne ikke er knyttet til afgørelseskompetencen. Ministeriet finder det endvidere hensigtsmæssigt, at kommunerne varetager opgaven med beskikkelse af advokater, da sagerne om adoption uden samtykke indledes i kommunerne, og ændringen derved fjerner risikoen for, at sagen går i stå, mens kommunerne skal kontakte en anden myndighed for at få beskikket advokater for parterne. Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget lægges endvidere vægt på, at kommunerne har erfaring med opgaven med advokatbeskikkelse, idet kommunerne i dag beskikker advokater for parterne i sager om anbringelse uden samtykke.

2.3. Midlertidig placering af barnet under sagens behandling i domstolsystemet

Adoption og Samfund, Børnerådet, Dansk Socialrådgiverforening og FSD er positive over for forslaget om, at barnet kan placeres hos den kommende adoptivfamilie under behandlingen af en sag om adoption uden samtykke i domstolssystemet. **Adoption og Samfund** lægger i den forbindelse vægt på, at jo færre skift et barn oplever, jo bedre. **Dansk Socialrådgiverforening** lægger vægt på, at forslaget sikrer, at barnet tidligst muligt kan knytte sig til sin kommende familie.

Adoptionsnævnet og Ankestyrelsen bemærker, at den foreslåede ordning, hvor den midlertidige placering indtræder, når Ankestyrelsen har truffet afgørelse om adoption uden samtykke, ikke harmonerer med den praktiske matchningsproces mellem barnet og adoptanterne. Adoptionsnævnets matchning vil således først finde sted, efter at Ankestyrelsen har truffet afgørelse.

Adoptionspolitisk Forum er kritisk over for forslaget.

Advokatrådet ser grundlæggende forslaget om midlertidig placering som et positivt tiltag, men påpeger, at man skal være opmærksom på risikoen for, at barnet udsættes for unødige skift, da der ikke foreligger en endelig afgørelse. Advokatrådet finder dog efter en samlet vurdering, at hensynet til barnets mulighed for at påbegynde tilknytningen til adoptivfamilien og opnåelse af en stabil hverdag opvejer risikoen. Advokatrådet finder dog, at fastsat samvær mellem

barnet og de biologiske forældre efter lov om social service ikke automatisk bør bortfalde ved den midlertidige placering.

Ankestyrelsen bemærker, at der bør tages stilling til, hvordan den kommende adoptivfamilie anonymitet opretholdes under behandlingen af en sag om adoption uden samtykke i domstolssystemet, hvis barnet er placeret midlertidigt hos den kommende adoptivfamilie, da den kommende adoptivfamilie i kraft af deres forældremyndighed vil være part i sagen.

Børnerådet finder det særdeles positivt, at den kommende adoptivfamilie under den midlertidige placering af barnet har ret til adoptionsrådgivning.

Børnerådet, Dansk Socialrådgiverforening og **FSD** finder det positivt, at den kommende adoptivfamilie, hvor barnet har været midlertidigt placeret, kan blive godkendt som barnets netværksplejefamilie, hvis domstolene ikke er enige i Ankestyrelsens afgørelse om adoption uden samtykke.

Børne- og Socialministeriets bemærkninger

Ministeriet har ændret lovforslaget på baggrund af Adoptionsnævnets og Ankestyrelsens bemærkninger om den praktiske tilrettelæggelse af matchningsprocessen mellem barn og adoptanter. Det fremgår således af bemærkningerne til lovforslaget, at den midlertidige placering hos den kommende adoptivfamilie vil finde sted, når Ankestyrelsen har truffet afgørelse om adoption uden samtykke, og Adoptionsnævnet har foretaget matchningen mellem barn og adoptanter.

Ministeriet skal til Advokatrådets bemærkninger vedrørende ophøret af samvær efter lov om social service bemærke, at samvær mellem barnet og de biologiske forældre efter § 71 i lov om social service er knyttet til barnets anbringelse efter lov om social service. Denne anbringelse ophører, når barnet flytter til den midlertidige adoptivfamilie efter den foreslåede bestemmelse om midlertidig placering, og et eventuelt fastsat samvær under anbringelsen ophører derfor også. Ophøret er endvidere begrundet i behovet for at opretholde den kommende adoptivfamilie anonymitet, og i at den kommende adoptivfamilie i modsætning til en plejefamilie ikke er uddannet til at samarbejde med barnets biologiske forældre. Ministeriet bemærker endvidere, at der er mulighed for, at Familieretshuset kan træffe afgørelse om, at der under den midlertidige placering skal være samvær mellem barnet og de biologiske forældre efter § 20 a i forældreansvarsloven. Afgørende for vurderingen af, hvorvidt der skal fastsættes samvær efter denne bestemmelse, er, hvad der er bedst for barnet.

Ministeriet har på baggrund af bemærkningerne fra Ankestyrelsen om behovet for opretholdelse af den kommende adoptivfamilie anonymitet ændret den i lovforslagets § 5, nr. 2, foreslåede § 475 c, stk. 1, i retsplejeloven, således at den kommende adoptivfamilie ikke er part i retssagen.

2.4. Øvrige bemærkninger

Adoptionspolitisk Forum finder, at adoption uden samtykke er i strid med FN's konvention om barnets rettigheder (Børnekonventionen), og kan ikke støtte, at Familieretshuset tildes beslutningsbemyndigelse. Adoptionspolitisk Forum er stærkt kritisk over for den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 7, stk. 2. Derudover påpeger organisationen, at man efter lovgivningen skal sende et barn til tvangsadoption inden barnets sjette måned.

Advokatrådet er positiv over for den foreslåede afskaffelse af kravet om indhentning af samtykke i flere instanser, da forslaget vil betyde, at et manglende samtykke ikke forhindrer Ankestyrelsen i at træffe afgørelse. Forslaget vil dermed sikre fremdrift i sagen og en kortere sagsbehandlingstid. Tilsvarende anføres af **Dansk Socialrådgiverforening**, der hæfter sig ved, at det vil forkorte sagsbehandlingstiden og samtidigt er retssikkerhedsmæssigt forsvarligt i forhold til forældrene. **Socialpædagogerne** finder det derimod væsentligt, at man

opretholder princippet om, at man i alle instanser forsøger at indhente samtykke fra forældrene.

Advokatrådet er af retssikkerhedsmæssige årsager betænkelig ved den manglende klageadgang i relation til afgørelser om godkendelse af netværksplejefamilier.

Ankestyrelsen opfordrer til en tydeliggørelse af den foreslåede bestemmelse i § 1, nr. 3, der vedrører situationen, hvor en forælder under behandlingen af en sag om adoption uden samtykke ønsker at afgive et samtykke til adoptionen.

Dansk Socialrådgiverforening finder, at lovforslaget bør træde i kraft samtidigt med de lovforslag, der skal udmønte aftalen om ét samlet familieretligt system.

Institut for Menneskerettigheder opfordrer til, at lovgivningen om adoption uden samtykke evalueres.

KL opfordrer til, at der ses på en forenkling af lovgivningen vedrørende adoption uden samtykke, da kommunerne oplever lovgivningen som besværlig, svær og kompleks.

Socialpædagogerne ser hellere et øget fokus på professionel socialpædagogisk støtte til de biologiske forældre fremfor en øget tilgang til adoption uden samtykke af hensyn til barnet. Socialpædagogerne mener, at den rette indsats for mange af børnene i målgruppen er en plejefamilie.

Børne- og Socialministeriets bemærkninger

Ministeriet skal understrege, at lovforslaget ikke indeholder forslag om ændring af betingelserne for gennemførelse af en adoption uden samtykke.

Ministeriet skal til bemærkningerne fra Adoptionspolitisk Forum bemærke, at lovforslaget ikke indeholder forslag om, at Familieretshuset skal træffe afgørelse i sager om adoption uden samtykke, men derimod at afgørelseskompetencen lægges hos Ankestyrelsen.

Ministeriet skal til Adoptionspolitisk Forums bemærkninger til lovforslagets § 7, stk. 2, bemærke, at der er tale om en overgangsbestemmelse. Med bestemmelsen gives mulighed for, at Familieretshuset kan færdigbehandle sager om adoption uden samtykke efter lovforslagets ikrafttræden og flytningen af afgørelseskompetencen til Ankestyrelsen, hvis det efter en konkret vurdering er til barnets bedste i den konkrete sag, herunder hvis sagen er så tæt på at kunne afsluttes, at en overdragelse til Ankestyrelsen vil medføre en urimelig forsinkelse af sagen. Den foreslåede bestemmelse skal sikre, at der ikke er sager, der til skade for barnet forsinkes unødigt på grund af myndighedsskiftet.

For så vidt angår Adoptionspolitisk Forums bemærkning om, at lovgivningen indeholder et krav om, at et barn sendes til tvangsadoption inden barnets 6. måned, skal ministeriet understrege, at lovgivningen ikke indeholder et sådant krav.

Ministeriet skal til Advokatrådets bemærkninger vedrørende den manglende klageadgang i forbindelse med afgørelse om godkendelse som netværksplejefamilie bemærke, at lovforslaget ikke ændrer ved reglerne om klageadgang for personer, der ansøger om godkendelse som netværksplejefamilie.

Ministeriet har på baggrund af Ankestyrelsens bemærkninger tydeliggjort den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 1, nr. 3, således at det fremgår, at det er Ankestyrelsen, der beslutter, hvorvidt samtykke til adoption skal afgives over for Ankestyrelsen eller Familieretshuset.

Ministeriet skal til bemærkningerne fra Socialpædagogerne henvise til, at det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at den foreslåede ændring ikke berører forpligtelsen efter forvaltningsloven til at høre forældrene som parter i sagen og yde vejledning til forældrene eller forældrenes ret til at få beskikket en advokat. I lighed med efter gældende ret skal kommunen, inden der rejses en sag om adoption uden samtykke, søge at indhente samtykke fra forældrene og vejlede dem om retsvirkningerne ved en adoption. Det fremgår endvidere, at Ankestyrelsen i forbindelse med sin vejledning og partshøring ligeledes kan søge at indhente samtykke fra forældrene, men manglende svar fra forældrene herom vil ikke forhindre Ankestyrelsen i at træffe afgørelse. Dette er væsentligt for, at sagen ikke går i stå til skade for barnet, fordi myndighederne ikke kan komme i kontakt med en forælder.